

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

AÑO (LETO) XXII. (16)

No. (Štev.) 36

BUENOS AIRES

5. septembra 1963

Da jih bomo vredni...?

Slovenski izseljenci, ki so po drugi svetovni vojni zapustili domovino, so se v težnji po svobodi naselili v deželah, kjer ni nasilja in kjer človek kot posameznik in kot družabno bitje živi, raste in se razvija brez strahu.

Te slovenske izseljence po širnem svetu bo v prihodnjih dneh še prav posebno povezoval skupen spomin na žaloigro, ki se je odigravala v naši domovini v času komunistične revolucije. Minevalo bo dvajset let od enega najbolj tragičnih dejanj v narodni žaloigri tiste dobe. V tem dejanju, ki je bil višek žaloigre, si je sledilo več slik. Te nam bodo ob dvajsetletnici živo stopale pred oči. Videli bomo v njih svojega sina ali očeta, brata ali sorodnika, soseske ali prijatelja, tovariša ali soborca.

Starodavni turjaški grad: v njem je vse živo; oboroženi fantje in možje, kmeti, sinovi, delavci in študentje, profesorji, pravniki in zdravniki, bogoslovci, duhovniki. Neuničljiva vez slovenskega izročila jih veže, ljubezen do slovenske besede, ki jim je draga kot slovenska pesem, spoštovanje do slovenske kulture, ki si jo je narod sam zgradil in se z njo dvigal in raste; ponos na slovensko prosveto, ki je prebudila in duhovno dvigala široke slovenske množice; veličina zadružne misli, ki je iz globoko vraslih korenin dajala življenjski sok tudi malim in šibkim. Vse to jih veže. Vsi so Slovenci, resnični Slovenci, polni idealov, navdušeni. Njih geslo je: Domovina-Bog.

Borci so. Združili so se za borbo. Ne za borbo, ki uničuje in prinaša opustošenje. Za borbo, ki jo terja ljubezen, obramba najvišjih vrednot in najzlahtnejših duhovnih zakladov slovenstva; za borbo, ki jo terja težnja po svobodi. Tako v gradu.

Okrog njega so tudi borci. Toda cilj njihove borbe je drugačen. Ne bratstva narodnih dežel in svetni čili njihove borbe je rušenje, uničevanje, ubijanje. Njihovo borbeno geslo je: Rop—umor—požig. To je tudi njihov bog. Sovražstvo in ne ljubezen jih žene v borbo. Rušiti hočejo vse, kar daje vsebino veličini slovenstva, ki temelji v krščanstvu. Njihova vez so mednarodna gesla materialističnega brezboštva. V slabosti in nemoči so se združili z ostanki razpadle vojske fašistične Italije. Lahko naj jim pomagajo uničevati slovenska življenja na slovenski zemlji. Ali naj bi bila taka borba za lepšo bodočnost slovenskega naroda?

Druga slika: Grčarice — slovenska vas. Tudi tu so zbrani borci. Njihov sestav je drugačen od turjaškega. Med temi borci so oficirji. Kar petdeset po številu jih je. To je tisti stan, ki ga komunistični revolucionarji skoro tako sovražijo kot duhovnika ali katoliškega razumnika — ideologa. Gotovo pa takoj za temi. Zvestoba dani besedi, zvestoba prisegi, zvestoba domovini — je bilo geslo teh borcev. Zvestoba kralju. Draža Mihajlovič jim je bil vzor.

Te borce so oblegali revolucionarji. „Razpnite vešala...“ je bilo njihovo geslo. Prisega kralju, zvestoba domovini, to je zanje nepotrebna navklja. Draža Mihajlovič, prvi organizator odpora proti okupatorju! Ta naj bo vzor? Izdajalec je! Izdajalci so vsi, ki mu sledijo, zato smrt njim!

Tretja slika: Grahovo. Vse v ognju. Tresk in pok. Groza. Molitev umirajočih in zadnja pesem dobrih. Okrog ognja obsedeni tulijo zmagoslavje zla. Uživajo nad trpljenjem in smrtjo brata. Visoko iznad ognjenih zblujev pa se dviga pesem v ognju ugašajočega telesnega življenja nesmrtnega umetnika-pesnika:

Goreti hočem sebi, novim dnevom!
Že moja pesem v plamen se spremi-
nja.

Na naklu smrti srp pozvanja,
že v žoltem snopju groze plapolam...
Naj bom še dolgo baklja nema,
ki potnikom samotnim v noč gori!

Na Turjaku, Grčaricah, Grahovem in drugod so slavili „zmagao“. Plesali so ob smrtvih, zasramovali na žico navezane. Harmonika je zahreščala. Eviva Italijani je odmevalo.

Poraz? Je zmagala manjšina nad večino? Je zmagal tujec? Je zmagalo zlo? Je to posledica nesloglasij vodstva na Turjaku? Je skrivno glavno poveljstvo Grčaric? Pustimo ta vprašanja

TITO-HRUŠČOV:

»NAŠE PRIJATELJSTVO JE VEČNO«

Iz Splita sta Hruščov in Tito pretekli teden odplula na Titovi luksuzni jahti „Galeb“ na Brione, kjer sta se nastanila v Titovi razkošni rezidenci. Tam sta imela tajne razgovore, na katere nista pripustila ne domačih ne tujih časnika. Po končanih tridnevih razgovorih sta sklicala tiskovno konferenco, na kateri je Hruščov, ki je govoril tudi v imenu Tita kot njegov nadrejeni, med drugim objavil, da dosedanja Titova politika tkzv. nevtralnosti ni nobena ovira za sovjetsko-jugoslovansko prijateljstvo. „Dejstvo, da sva tukaj skupaj, je najboljši odgovor na vaše vprašanje,“ je Hruščov dejal časnika. „Vežejo nas isti cilji in isti temelji, se pravi marksizem-leninizem. Obstoječi bloki so začasni, medtem ko je naše prijateljstvo večno. Združeni smo na istih temeljih.“

Hruščov je ob tej priliki tudi dejal, da ne bo šel v New York na skupščino ZN, pač pa bi rad obiskal Združeno arabsko republiko. Vprašali so Tita, zakaj se ne bo ustavil na Kubi, ko bo že hodil po latinski Ameriki v drugi polovici tega meseca, na kar je odgovoril: „Na Kubi me ni nihče povabil.“

Hruščov je tudi objavil, da bodo sovjetski turistični uradi v bližnji bodočnosti začeli z veliko propagando za pridobivanje turistov iz zahodnih držav. Turisti iz satelitov pa se smejo gibati le znotraj sovjetskega bloka.

Na tiskovni konferenci je Tito služil Hruščovu tudi za tolmača za angleščino.

Z Brionov sta odplula komunistična diktatorja v Piran, od tam pa odpotovala na ogled Postojnske jame in nato skozi Ljubljano v Velenje, kjer si je Hruščov ogledal znani rudnik lignita. Komunistična rudarska organizacija je Hruščovu poklonila novo rudarsko uniformo, v kateri je stal razkorčen pred množico rudarjev in Velenjčanov ter jim govoril, da ga zanimajo jugoslovanski delavski sveti in da jih bo mogoče uvesti tudi v ZSSR. „Osnovna vprašanja med našima partijama in našima ljudstvom sta s Titom rešila. Obe državi sta se združili v borbi proti kapitalizmu.“ V govoru je mimogrede napadel tudi rdečo Kitajsko, za katero je

Kitajci: Hruščov je kakor Hitler

Rdeči Kitajci so svojo protisovjetsko propagando v minulem tednu prenesli iz časopisja na pekinški radio ter so v vseh oddajah silovito napadali Hruščova. V eni izmed takih oddaj je govoril izjavil, da „Kitajci ne bomo poklekali pred Mosko in Washingtonom. Če bi sovjetom resnično bilo za mednarodni proletarijat, potem Kitajski ne bi bila potrebna atomska bomba. Sovjeti trdijo, da je Kitajska revna in da bi njene gospodarstvu škodovala produkcija atomskih bomb. Nadalje se sovjeti sprašujejo, kako morejo Kitajci izdelovati atomske bombe, ko morajo vendar jesti vodeno juho in nimajo zadosti obleke. Vse to je res,“ je nadaljeval radijski govornik, „toda resnični motiv Moskve je, skupno z imperialisti vzdrževati atomski monopol nad drugimi narodi. Sovjetski vodje so morda prehitri v svojem zasmehovanju Kitajske zaradi njene zaostalosti. Lahko sodijo pravilno, lahko pa tudi ne. Toda, v vsakem slučaju in tudi, če Kitajci ne bomo mogli še v sto letih izdelati svoje atomske bombe, nikdar ne bomo plesali pod

zgodovinarju. Ideja ni premagana! Narod živi, četudi trpi.

Ob dvajsetletnici tudi plešejo v naši domovini. Plešejo tisti, ki so gradili dvajset let „nov red“. Tedaj so plesali ob mrtvih borcih in ob na žico povezanih ujetnikih. Danes plešejo ob mrtvih srcih svoje mladine, kateri so ubili ideale in jo nagnali v brezsilnost. Plešejo ob svobodi, ki je zvezana z žico komunistične diktature. Igrajo na harmonike brezsrčnega in krutega materializma. Sam Hruščev je prišel iz Moskve, da tisne roko tovarišu Titu. Zaplesala sta na grobovih. Hruščev pa je pri tem plešu še zasmehovaje povedal: „Mi, delavni ljudje, ustvarjamo nebeško kraljestvo na zemlji z vsemi blagoslovi...“

Prevzeli smo dediščino naših borcev Turjaka, Grčaric, Grahovega... Smo

med drugim dejal: „Nekateri ljudje, ki se nazivajo revolucionarje, so kakor duhovniki, ki pravijo, da si boš s trdim delom prislužil nebesa. Mi, delovni ljudje, si že ustvarjamo nebesa z vsemi blagoslovi, duhovnimi in materialnimi. Tisti, ki hočejo iti v nebesa, pustimo jih, naj kar zdravijo tja.“

Nato sta se diktatorja podala na Brdo, kjer je Tito bogato pogostil Hruščova, od tam pa skozi Ljubljano v Zagreb. Tja je Tito popeljal Hruščova pogledat veliko kemično tvornico, ki je že skoraj dograjena. Za to tvornico so Amerikanci poslali Titu 23 milijonov dolarjev, zgodilo pa se jim je ob tej priliki to, da so, ko je prišel tja Hruščov, morali tovarniške prostore zapustiti vsi ameriški inženirji, ki nadzirajo gradnjo, ameriške časnika pa je s silo napodila Titova oborožena milica na cesto. Hruščov se je s Titom v tovarni zadržal 40 minut. Tvornica bo izdelovala plastičen material in druge kemične produkte pod upravo državne Organsko-kemične industrije.

Iz Zagreba sta se diktatorja vrnila v Beograd, nakar so objavili Hruščovov napad na terminologijo „sužnji komunizma“, s katero na Zahodu opisujejo življenje v sovjetskih satelitih. „Naše ljudi opisujejo kot sužnje komunizma, toda menim, da je prav prijetno gledati te sužnje, kako delajo in živijo. Včasih se ozrem na komunistično sužnjo in dobim vtis, da je morda malo pretežka. Toda njena zunanost kaže, da dobro živi in da je zdrava in da je dežela, v kateri živi, bogata,“ je dejal Hruščov gostom, zbranim na privatnem kosilu v Titovi rezidenci na Brionih.

V torek, 3. t. m., po 15 dneh „počitnic“ v Jugoslaviji, se je Hruščov s svojo ženo Nino z letalom vrnil iz Beograda v Moskvo. Na letališču so mu želeli srečno pot Tito z Jovankom in drugi jugoslovanski komunistični veljaki. Pred vstopom v letalo je Hruščov še izjavil, da sta s Titom največja prijatelja, da je povezanost med Titovo Jugoslavijo in ZSSR nerazdružljiva. V odgovor mu je Tito vse to potrdil, nakar je takoj po vrnitvi v Beli dvor na Dedinju začel pripravljati načrt za potovanje po Latinski Ameriki.

taktirko sovjetskih vodij ali klečali pred njimi in Washingtonom.“

Pekinska radijska postaja je nato minulo nedeljo objavila, da je Moskva pred nekaj meseci obvestila Washington, da ZSSR odpoveduje pogodbo o pomoči Kitajski pri produkciji atomske bombe. Po radiu je ob tej priliki govoril, kakor se je predstavil, vladni delegat ter je primerjal moskovsko propagando propagandi Hitlerja. Doselej so Kitajci tako označevali samo propagando zahodnjakov. Govornik je nato navedel svoje besede naravnost na Mosko in dejal: „Ne hlinite nedolžnosti. Dobro veste, da ste veliko prej, predno smo mi objavili poročilo o vaši odpovedi pogodbe, že povedali Amerikancem, da ta pogodba odpovedali in izdali še druge tajnosti sovjetsko-kitajske obrambe. V naporih za preprečitev našega izdelovanja atomske bombe ste se povezali z ameriški imperialisti. To je bilo prvo darilo Washingtonu, drugo darilo je bil sovjetski umik raket s Kube, tretje pa nedavna protiatomska pogodba.“

vredni te veličastne dediščine? Smo bolj enotni in manj sektaški kot so bili vodje na Turjaku, smo modrejši kot je bilo povelje, dano Grčaricam iz Ljubljane? Smo tako polni vere in idealov, kakor so bili borci na Turjaku, Grčaricah, Grahovem in drugod? Smo tudi pripravljeni na žrtve, tudi na največjo žrtve za njihove in naše ideale?

Ali še pomnilno kakšno je bilo njihovo naročilo pred smrtjo?

Premislimo vsak zase. Izprašajmo si vest. Berimo pesmi umetnika, pesnika, z gorelega na Grahovem, Berimo jih!

Očiščeni slabega se spominjamo dvajsetletnice. Prežeti s trdnimi sklepi prisostvujemo spominskim svečanostim za padle junake. Prosimo Boga: Daj, da jih bomo vredni!

M. S.

V Brazilu se boje atentata na Tita

Brazilsko zunanje ministrstvo in člani jugoslovanskega poslanstva v Rio de Janeiro se, kakor poroča UP, že pripravljajo na Titov obisk v tej južno-ameriški državi. Začeli so pripravljati vse potrebne ukrepe, da bi zaščitili diktatorja Tita pred nevarnostjo umora, ki mu grozi s strani v Braziliji živečih protikomunistov iz vzhodnoevropskih držav. V Brazilijo bo Tito, kakor je znano, prišel v drugi polovici septembra.

Govornik brazilskega zunanjega ministrstva je izjavil: „Začenjamo varnostne ukrepe, čeprav še ne vemo za dokončen program Titovega obiska v naši deželi.“ Atistonio Gonçalves Leite, šef brazilske federalne policije, pa je izjavil časnika: „Slovansko kolonijo v Sao Paulo imamo že pod nadzorom, v slučaju, če bi poskušali izvršiti atentat na Tita.“ Večina vzhodno-

evropskih emigrantov v Braziliji živi v državi Sao Paulo.

Brazilska policija se spominja hrvaških teroristov, ki so po letu 1930 iz Sao Paula pripravljali načrte za umor jugoslovanskega kralja Aleksandra I. Ko je bil Aleksander I. pozneje v Marseillu v Franciji ubit, je preiskava mednarodne policije segla do Sao Paula.

Medtem pa so krogi okoli protikomunističnega guvernerja države Guanabarra Carlosa Lacerde v Rio de Janeiro objavili, da „se je on odločil, da Tita ne bo sprejel.“

Govornik zunanjega ministrstva je tudi objavil, da brazilska oblast, predno bo nadaljevala z uradnim programom, pričakuje od vlad v Čilu, Boliviji in Meksiku, poročila, katere dni bo Tito potoval po omenjenih državah.

Nevtralizacija Vietnamu?

Položaj v južnem Vietnamu, ki je prejšnji teden kazal na izbruh državljanske vojne, se je prve dni tekočega tedna deloma pomiril, zlasti, ko je vlada ukazala vojski in policiji izpustiti na svobodo več sto budističnih svečnikov in svečnic. Prav tako je vlada ublažila trdoto obsednega stanja in odprla vrata mnogim zaprtim pagodam, budističnim templjem.

Na drugi strani pa se je poslabšal odnos med vietnamsko in ameriško vlado. Ameriško veleposlaništvo, ki ga že vodi novi poslanik Cabot Lodge, je dalo svečnikom, kateri so se pred vladno politično zaščito nekaterim budističnim policiji zatekli v ameriško poslopje. Cabot Lodge je odklonil izročitev teh svečnikov, dokler ni dobil od oblasti zagotovila, da se jim ne bo nič zgodilo, ko stopijo iz poslanstva na saigonske ulice.

Medtem so se po Saigonu začele širiti novice o zaroti proti Diemu in njegovi družinski vladni, pri kateri da sodeluje tudi ameriška tajna obveščevalna služba. Francoski, italijanski in vatikanski diplomati v Saigonu da so sklenili ustanoviti odbor, preko katerega naj bi opozorili ameriškega veleposlanika, naj ne sodeluje pri nobeni akciji, ki bi imela za cilj zrušitev sedanjega režima. Toda do ustanovitve odbora ni prišlo, ker so ugotovili, da „skoro nihče ni pripravljen ščititi Diemovega režima.“

V vietnamske razmere je posegel

I Z T E D N A V T E D E N

V Montevideu so neznani zločinci vdrli v lokal krščansko-demokratske stranke in v njem razbili pohištvo. Uničil so tudi nekaj arhiva.

V Santiagu v Čilu sta predstavnik čilske in argentinske vlade v skupni izjavi o še tesnejšem gospodarskem sodelovanju obeh držav naglasila, da bo dopolnjevanje industrij obeh držav učinkovito tedaj, če bosta obe državi vodili tudi enako pristaniško politiko glede uvoza proizvodov iz tretjih držav.

V Kolumbiji je vlada sprito povečana terorizma zaprla vse elemente, ki jih je imela na seznamu kot levičarske teroriste. Istočasno je predsednik republike Guillermo León Valencia dobil od parlamenta pooblastilo za izdajanje nujnih ukrepov za ublažitev gospodarske krize.

V Boliviji so v zvezi z nemiri v rudarskih revirjih odstopili vsi ministri. Imenovana je bila nova vlada. Vsi ministri so levičarji. Med krizo je „parlamentarna brigada“ bolivijske socialistične falange Avtentične revolucionarne stranke objavila obožbo proti severno-ameriškiemu diplomatskemu predstavniku v tej državi Stefanskemu „zaradi vmešavanja v notranje bolivijske zadeve.“

V Brasilu je Narodna demokratska zveza silovito napadla predsednika dr. Goularta. V parlamentu mu očita, „da s svojo nesposobnostjo in lahkomiselnostjo državo spravlja v kaos“ ter da tudi pripravlja diktaturo. Zato vse demokratske elemente v državi poziva na obrambo republikanskih demokratskih ustanov. Dr. Goulart se je prejšnji petek udeležil velike spominske slavnosti ob obletnici samomora bivšega laborističnega predsednika vlade Getulio Var-

gasa. Nalogo za ohranitev reda in miru je poveril vojski, ker je guverner države Guanabara Lacerda objavil, da Goulartova vlada namerno išče spopadov z demonstranti, državno policijo in vojsko, samo, da bi lahko nastopila proti njemu. Lacerda je za ta dan sploh umaknil svojo policijo v mestnem predelu, v katerem je bilo spominsko zbiranje laboristov, ki se je sprevrglo v napade proti „yankejevskim imperialistom“ in guvernerju Lacerdi.

Ameriška poslanska zbornica je v Kennedyjevem načrtu za ameriško pomoč inozemstvu črtala skoro eno milijardo dolarjev. Predsednik Kennedy je ogorčen izjavil, da je tako zadržanje poslancev „neodgovorno, neopravičljivo in nemodro.“ Obrnil se je takoj na senat s prošnjo, naj v celoti odobri od njega predlagane kredite.

Po razgovoru s svojimi najbližjimi političnimi in vojaškimi sodelavci ter svetovalci je časnika izjavil, da je nujno, da mu ameriški senat odobri zahtevane kredite, če hočejo ZDA izpolniti v svetu to, kar so javno obljubile. Če kreditov ne bo, bo resno ogroženo vse obnovitveno delo Zveze za napredek, ki je bila ustanovljena prav za gospodarski, socialni in kulturni napredek držav Latinske Amerike.

Dosed. poveljnik suhozemskih oboroženih sil zahodne demokratske obrambe skupnosti zahodnonemški general von Speidel je zapustil aktivno vojaško službo ter bo v bodoče svetovalec zahodnonemške vlade za vojaška vprašanja. Njegovo mesto je prevzel drugi zahodnonemški general von Kielmansegg. Oba generala sta bila leta 1944 v zaroti proti Hitlerju.

Razstava slovenske knjige in tiska

Za napredek sleherne gospodarske delavnosti je nujno potrebno knjigovodstvo, letni zaključki, ki kažejo razvoj podjetja v dohodkih in izdatkih. Na podlagi teh podatkov lastnik podjetja prav lahko ugotovi kaj in kje je treba še storiti, da bi se položaj podjetja izboljšal in popravil.

Za javnost so v nekem pogledu taki pregledi razne razstave najrazličnejših gospodarskih delavnosti. Iz njih je razvidno stanje obrti, trgovine in industrije posameznih narodov in držav. Take razstave smo imeli Slovenci doma že davno pred zadnjo svetovno vojno (tako v Ljubljani, kakor v ostalih večjih slovenskih mestih). Njihov sloves je bil tolikšen, da se je bil že mednarodno utrdil.

Narodi in države pa niso s svojimi razstavami dajali v pregled javnosti samo gospodarskega udejstvovanja in razvoja, ampak tudi kulturnega. Tako smo imeli tudi Slovenci že pred vojno v domovini razstave slovenske knjige in slovenskega tiska. Zlasti slednja je bila pred vojno v Ljubljani tako skrbno pripravljena, da je vzbujala splošno pozornost, saj je bil na njej prikazan razvoj tiskarstva in tiska od prvih skromnih začetkov do najmodernejših tiskarskih pridobitev z velikimi rotacijskimi tiskarskimi stroji in najmodernejšimi obveščevalnimi pripomočki.

Če so bile take gospodarske in kulturne razstave potrebne doma, so nam še bolj v izseljenstvu. Potrebne so nam, da na njih na eni strani ugotovimo dejansko stanje gospodarske in kulturne delavnosti slovenske politične emigracije, na drugi strani pa je njihov namen ta, da z njimi dobimo potrebno vzpodbudo za vztrajanje zlasti pri kulturnem delu med slovensko demokratično emigracijo.

Na kulturno delo smo slovenski demokratični izseljenci lahko ponosni. Saj nam to delo v malem ustvarja skoro vse tiste kulturne dobrine, ki jih mora imeti narod za svoj razvoj in napredek. Imamo društva, stanovske organizacije, pevске zbornice, gledališke družine, imamo redno izhajajoče liste in knjige, za katere nas zavajajo druge emigrantske narodnosti. To delo je za slovensko skupnost in za slovenski narod izrednega pomena, saj je v nemali meri od njega odvisna ohranitev slovenske narodne zavesti med slovenskimi izseljenci ter njihova nadalnja naslonjenost na slovenske narodne in verske tradicije. Vrednost in pomen tega dela sta tem večji, ker vsa finančna bremena zanj nosi izključno slovenska politična emigracija sama. In ta so izredna kljub brezmejni požrtvovalnosti in nesebičnosti vseh tistih, ki se žrtvujejo za slovensko izseljensko skupnost in slovenski narod. Mimo tega dela ne bo mogel iti noben slovenski zgodovinar, če bo hotel kdaj podati objektivno in pravo sliko dela in življenja slovenske politične emigracije.

Zato smo veseli, da bomo imeli razstavo slovenske knjige in tiska znova v

Buenos Airesu. Prva in doslej največja ter najpopolnejša je bila leta 1952. Tedaj jo je pripravila Svobodna Slovenija na Slovenski pristavi v Moronu in je zanj z velikim trudom zbrala ves tedanji slovenski emigrantski tisk v Argentini in v vseh ostalih državah v svetu, v katerih so se naselili slovenski demokratični izseljenci. Duhovno življenje je lani na Pristavi prikazalo samo slovenski verski tisk. Letos ob 50-letnici pa v dvorani Slovenske hiše zbrane letnike te slovenske izseljenske verske revije. Slomškov dom v Ramos Mejiji je sedaj v okvir nedeljskih slavnosti ob svoji drugi obletnici, odkar je bil blagoslovljen ta slovenski Dom na področju Vel. Bs. Airesa vključil tudi razstavo slovenske knjige in tiska. Čeprav bo ta razstava omejena samo na prikaz književne in tiskovne delavnosti slovenske ideološke emigracije v Argentini, je odločitev odzvoja tega Doma za pripravo te razstave topla pozdraviti.

Tako bomo imeli v nedeljo v prostorih Slomškovega doma pred seboj zbrane vse slovenske knjige, ki so izšle od leta 1948 na čelu z mogočno pesnitvijo

Novi Zvezni organi v Beogradu

Nova zvezna skupščina

Dne 29. junija se je v Beogradu prvič sestalo vseh pet zborov nove ljudske zvezne skupščine. Za predsednika zvezne skupščine je bil izvoljen Edvard Kardelj, doted. podpredsednik Zveznega izvršnega sveta. Za podpredsednike so bili določeni Mijalko Todorović, Strahil Gigov in Zvonko Brkić.

Tega dne so se tudi konstituirali posamezni zbori in sicer takole: zvezni zbor: predsednik Mijalko Todorović, podpredsednik Sergej Kraigher. Takoj po seji zveznega zbora je imel sejo zbor narodov ter je izvolil za predsednika Ljubča Arsova; gospodarski zbor: predsednik Osman Karabegović, podpredsednik Vajo Skendžić; kulturno-prosvetni zbor: predsednik Nikola Sekulić, podpredsednica Nada Manojlović; socialno-zdravstveni zbor: predsednica Olga Vračić, podpredsednik dr. Radičević; organizacijsko-politični zbor: predsednik Krsto Popivoda, podpredsednik dr. Aleksandar Hristov.

Izvolitev predsednika in podpredsednika republike

Zvezna skupščina se je naslednjega dne sestala. Na dnevnem redu je bila izvolitev predsednika in podpredsednika republike. Za predsednika republike je bil izvoljen Josip Broz-Tito, za podpredsednika pa Aleksandar Ranković. Kakor smo že poročali je v novi ustavi določilo, ki zagotavlja Titu dosmrtno predsedstvo republike.

Izvolitev članov zveznega izvršnega odbora

Na osnovi ustavnih določil je Tito kot predsednik republike predlagal zvezni skupščini za predsednika Zveznega izvršnega sveta Petra Stambolića, za pod-

predsednika pa Borisa Kraigherja, Miloša Minića in Veljka Žekovića. Za člane zveznega izvršnega sveta so pa bili določeni: Jakov Blažević, dr. Jože Brilej, Fadil Hođža, Avdo Humo, Radojka Katić, Milutin Morača, Svetislav Stefanović ter Mirko Temelkovski.

Izvoljeni so bili tudi člani stalnih odborov in komisij: Od Slovencev sta v odboru za zunanje zadeve in mednarodne odnose Sergej Kraigher in Vida Tomšić; v odboru za družbeno varnost Mitja Ribičič, v odboru za organizacijsko-politična vprašanja Ivan Ros, v odboru za družbeni plan in finance Anton Bole in Milan Vižintin, v odboru za družbeno-ekonomsko odnose Matija Maležić; v odboru za industrijo Silvo Hrast in Ernest Rahten, v odboru za kmetijstvo ing. Pepca Perovšek, v odboru za blagovni promet Valentina Tomlje, v odboru za promet ing. Veljko Križnik in Jože Lenarčič, v odboru za vprašanje dela Jože Lončar, v odboru za komunalna vprašanja Silvo Hrast in Anton Roje, v odboru za prosvetno-kulturna vprašanja Milena Bokša in Anka Bučan, v odboru za socialno-zdravstvena vprašanja Valentina Tomlje, v odboru za proračun Jože Fende, v komisiji za predloge in pritožbe Ivan Ros, v administrativni komisiji Matija Maležić, v mandatno-imunitetni komisiji Jože Fende, v komisiji za usklajanje zveznih zakonov z ustavo Zoran Polić.

Na predlog predsednika republike je zvezni zbor izvolil tudi ustavno sodišče. Od Slovencev je sodnik tega sodišča Aleš Bebler.

Novi zvezni državni funkcionarji

Na predlog predsednika zveznega izvršnega sveta je zvezni zbor določil tudi dveste državne funkcionarje, ki so člani ožje sestave Zveznega izvršnega

sveta. Na predlog predsednika republike je zvezni zbor izvolil tudi ustavno sodišče. Od Slovencev je sodnik tega sodišča Aleš Bebler.

Na predlog predsednika zveznega izvršnega sveta je zvezni zbor določil tudi dveste državne funkcionarje, ki so člani ožje sestave Zveznega izvršnega

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Prejšnjo sredo je po radiu in televiziji govoril notranji minister general Villegas. V govoru se je dotaknil pred in povolne argentinske problematike. Med drugim je poudarjal, da je v Argentini „zmagalo poštenje, vera in ljubezen do domovine tistih, ki so verjeli v mirno rešitev težkih državnih problemov s svojimi zahtevami po volitvah, ki so bile najbolj odločilne, kar jih sploh pozna politična zgodovina države“.

Govoril je tudi o nalogah sedanjega vlade. V zvezi s tem je dejal, da sedanja vlada nima naloge rešiti vseh problemov. Jih tudi ne more. Njeno glavno poslanstvo je bilo „samo doseči ustavno normalizacijo kot izhodiščno točko za delo drugih ob sodelovanju vseh Argentincev“. Naglasil je tudi, „da je vlada razpisala in izvedla volitve v prepričanju, da izpolnjuje svojo dolžnost in da zvesto tolmači najintimnejšo željo naroda“.

Končno je povedal, da sedanja vlada preko njega pozdravlja novo izvoljene ustavne oblastnike, ki bodo začeli izvrševati mandat, ki so ga dobili od naroda, dne 12. oktobra. Zaključil pa je svoja izvajanja z besedami: „Odstranili smo možnost totalitarizma. Sedaj moramo znova vzpostaviti naše ustavno življenje“.

Imenovani so bili: za narodno obrambo Ivan Gošnjak, za zunanje zadeve Koča Popović. Prav tako na predlog predsednika zveznega izvršnega sveta je zvezni zbor imenoval zvezne sekretarje in sekretarja ZIS, ki so po ustavi člani ZIS po položaju: za industrijo Filip Bajković, za promet in zveze Marin Cetinić, za delo Risto Džunov, za zunanje trgovino Nikola Djuverović, za finance Kiro Gligorov, za kmetijstvo in gozdarstvo Jože Ingolić, za trgovino Dragutin Kosovac, za notranje zadeve Vojin Lukić, za zdravstvo in socialno politiko Moma Marković, za proračun in organizacijo uprave Zoran Polić, za pravosodje Arnold Rajh, za informacije Vilko Vinterhalter, za prosveto in kulturo Janez Vipotnik, za sekretarja ZIS pa dr. Milivoje Rukavina.

Zvezni zbor je na predlog Petra Stambolića imenoval tudi nekatere zvezne funkcionarje ter jih hkrati določil za člane ZIS po položaju: Milko Kufrić za predsednika zveznega komiteja za turizem Trajka Grujoški za zveznega sekretarja za zakonodajo in organizacijo, Nikolo Minčeva za generalnega direktorja zveznega zavoda za gospodarsko planiranje in Hakijo Pozdeta za zveznega sekretarja za splošne gospodarske vede.

Svet federacije

Po novi ustavi je predsednik sveta federacije predsednik republike. Člane za ta svet je izvolil zvezni zbor na predlog predsednika republike. Od Slovencev so bili določeni za ta svet: Viktor Arbelj, Edvard Kardelj, Boris Kraigher, Franc Leskošek, Ivan Matek, Miha Marinko, Lidija Šentjura, Vida Tomšić, Josip Vidmar in Boris Zihnerl.

nje. V tem plemenitem prizadevanju ne sme stati noben Argentiniec ob strani. Boj za demokracijo je končan, sedaj pa pričnimo zvesti in stalni napor, da bi živeli v demokraciji.“

Volitev guvernerjev zaključena

Prejšnji teden so bili izvoljeni guvernerji in viceguvernerji tudi v tistih provincih, v katerih jih dne 26. avgusta niso mogli določiti, ker za njihovo izvolitev ni bilo dvetretjinske večine. Pri naknadnih volitvah je zadostovala navadna večina. Pri volitvi guvernerja v provinci Catamarca je prišlo do večjih izgrediv. Predsednik kršč. demokratske stranke dr. Sueldo je notr. min. gen. Villegasu brzojavno sporočil, da zahteva preiskavo, ker da so se pri volitvah vršile nepravilnosti.

Se večji izgrediv so bili pri volitvi guvernerja v provinci Tucuman, kjer je prišlo do takih nastopov in scen, kakor jih v tamošnji provincijski poslanski zbornici sploh še niso videli. Med volilnimi možmi je prišlo do osebnih spopadov, v katere se je pomešalo tudi obdnstvo z galerije. Padlo je tudi več strelav. Ker predsedujoči ni izdal zadosti odločnih odredb policiji za vzpostavitev reda v poslanski zbornici, je to storil minister pokrajinske vlade, nakar je policija s solznimi bombami izpraznila galerijo ter razpoldila demonstrante. V takem vzdušju je bil potem izvoljen za guvernerja ljudski radikal prof. Barbieri. Pred glasovanjem so volilni možje kršč. demokratske stranke, politične skupine Bela zastava in Socialna pravičnost zapustili sejno dvorano.

Ljudski radikali imajo guvernerje v 13 provincah in sicer so te: Bs. Aires, Catamarca, Córdoba, Chubut, Entre Ríos, Formosa, La Rioja, Misiones, Río Negro, Santa Fe, Santa Cruz, Santiago del Estero, Tucumán; liberalci in avtonomisti v prov. Corrientes, intransigentni radikali v prov. La Pampa in Jujuy, konservativci v prov. Chaco, demokrati v prov. Mendoza, neuquensko ljudsko gibanje v prov. Neuquen in federalno ljudsko gibanje v Salto.

Izvoljeni predsednik na delu

Dr. Artur Illija, ki bo 12. oktobra od sed. predsednika dr. Guida prevzel predsedstvo republike, dnevno sprejema razne javne funkcionarje ter se seznani z državnimi posli.

Prejšnji teden je poslal v ZDA svojega osebnega odposlanca Ricarda Honoria Pueyredona z njegovo osebno poslanico za ameriškega predsednika Kennedyja. V njej se je dr. Illija Kennedyju zahvalil za voščila in čestitke ob izvolitvi. Kennedy Pueyredona osebno ni mogel sprejeti, pač pa je določil svojega zastopnika Ralpha Dugana, da je od dr. Illijevega odposlanca prevzel njegovo poslanico ter se z njim pogovarjal o vprašanjih, s katerimi se bo bavila nova argentinska vlada. Listi so zapisali, da je bil Kennedy Illijeve poslanice vesel, zlasti njegovega zatrdila, da bo vlada vsa vprašanja z ZDA reševala v duhu vzajemnega prijateljstva

R. R.

Rimsko pismo

To so vprašanja, na katera je težko odgovoriti in ki postavljajo veliko hipoteko na njen uspeh v kakih bližnjih volitvah.

Mnogo vsi pričakujejo od novega papeža Pavla VI. Ali bo šel po poti svojega učitelja Pija XII., neizprosnega nasprotnika komunizma? Ali bo ubral pot evangeljske dobrote do vseh po zgledu Janeza XXIII.? Doslej smo doživeli samo nekaj silovito ostrih not v vatikanskem radiu in Osservatore Romanu, ki obsojajo vsako popuščanje v odnosu do komunizma in uveljavljajo nespravljivost mel katoliškim naukom in vsemi brezbožnimi ideologijami, prav po vzgledu Pija XII. V ostalem pa je tudi Janez XXIII. opozarjal katoličane v okrožnici Mir na zemlji: „V odnošajih z nekatoličani morajo naši sinovi skrbno paziti, da bodo vedno v soglasju s samim seboj in da se ne bodo nikoli spuščali v kompromise v pogledu vere in morale.“

Italijanski protikomunistični časopisi obširno komentirajo moskovski sporazum o delni preproveli jedrskih poizkusov. Obsojajo odpor De Gaulle. Pozdravljajo pristanek Zapadne Nemčije. Skoro vsi poudarjajo tole: Zapad lahko doseže popustljivost pri Rusih samo, če je močan. Tak mora ostati tudi v bodoče: če je pristanek Hruščova iskren, bo lahko Zapad v bodoče še marsikaj dosegl, če bo enoten in močan. Če je pa neiskren, potem mora biti Zapad še bolj enoten, močan in buden. Posebej poudarja tudi izjave podpisnika omenjene moskovske pogodbe Amerikanca Avera-

lla Harrimana, ki je po povratku izjavil, da se Hruščov in sovjetski komunizem nista odpovedala cilju nadvlade komunizma na svetu. Iz tega povzema ital. protikomunistični tisk pravilne zaključke: naj bo trenutna mednarodna politika kakršnakoli, protikomunistični blok mora biti enoten, nepopustljiv, strnjen in odločen ne dovoliti nobenega ustvarjanja zmede, nobenega popuščanja in nobenega pronicanja komunističnih idej pod plaščem lažnih krilatice soobstajanja in sožitja.

Komunizem in socializem kot ga tudi imenujejo da mešajo pojme, je vera, ki se pričinja z besedami: v začetku je bila materija in materija je bila bog. Je ideologija, ki je materialistična, nasilna in brezbožna. Med komunizmom in nami, katoličani ni mostu. Tudi na notranjem področju, se pravi v notranji ital. politiki mora biti to načelo dosledno izvajano.

Zato pa je potrebna prevzgoja ital. javnega mnenja, katoličanov in še posebej mladine. Gospodarsko izboljšanje, dokajšnja stopnja blagostanja, vpliv vojne in njenih posledic, uvoz ameriških načinov izživljanja, so otropeli zavest ljudi. Ti so postali politično dokaj brezbržni, načelno šibki, versko mlačni. V takih pogojih ima komunizem lahko pot.

Ne mine dan o odkritju novih poneverb, novih umorov, novih ropov, novih zločinstvenosti. Časopisje o vsem tem poroča z vsemi podrobnostmi, kmalu nato pa beremo o novih primerih zločinov, ki

so kakor natančna ponovitev prejšnjih, ki so bili opisani v tisku.

Skoda, da gre zlasti mladina po tej zgrešeni poti. Nima več duhovnih idealov. Njeni ideali so filmi, filmski igralci in igralke, kričave popevke Jou box, ples, spolno izživljanje. Nihče več ne bere drugega kot „šund“ romane. V krasnem stanovanju nekega razmeroma visokega uradnika ital. televizije sem prosil, če bi mi pokazali tudi njegovo knjižnico. Gospa me je s ponosom peljala v drugo sobo in mi pokazala knjižnomo omaro z besedami: „Imamo prav vse prevode angleških in francoskih detektivskih romanov.“ Toda razen teh na žalost na policah nisem videl prav ničesar drugega.

V neki šoli sto metrov daleč od sv. Petra, ki sama stoji prav pred nekdanjo cerkvijo, je profesor verouka vprašal v razredu, ki bi odgovarjal 5. razredu gimnazije, koliko jih gre ob nedeljah redno k sv. maši. Vstali so ob 30 trije!

Po drugi strani pa je v vseh dobah in v vseh slojih še vedno najti krasne značaje in odlične zavedne osebnosti. Nešteti ministri in prefekti, tudi taki, ki se zavzemajo za stike s socialisti brez garancij, so kot praktični katoličani lahko marsikomu za vzgled. V vsem tem je nekaj nerazumljivega.

Vsekakor bo prej ali slej nujen tudi tu, kakor je dejal Pij XII., prerod naravi. Če bo hotela katoliška stranka v Italiji doseči kak uspeh, bo morala pričeti s prevzgojo mladine, s poučitvijo svojih članov, z odločno akcijo, v kateri bo poudarila svoja načela in načela katoliške Cerkve, ki naj bi bila dejansko snova njenega delovanja.

Gospodarsko se dežela še vedno krepko razvija. Polravnili so električno energijo, razširili hočejo samoupravo z ustanovitvijo novih dežel, med njimi Furlanijo-Julijsko Benečijo. Hud odpor so pri tem pokazali liberalci in neofašisti. Takrat je bilo mnogo pisanja o slovenski nevarnosti. Nekaj nad sto tisoč Slovencev naj bi ogrozilo 50 milijonski italijanski narod!

Nekatere industrijske državne ustanove kot IRI, v glavnem vodijo vse delovanje industrije v deželi. IRI, to je italijanska ustanova za industrijsko obnovo, je vložila po izjavah njenega predsednika Perillija v razna dela v letih 1958-62, 1660 milijard lir. Ustanova skrbi za gradnjo novih industrijskih objektov, za avtomobilske ceste, za graditev novih ladij, za povečanje proizvodnje vseh industrijskih izdelkov i. p.

Nadaljnja velika ustanova je ENI, narodna ustanova za tekoča goriva, ki jo je dvignil pok. inž. Mattei, ki je s svojo inlativnostjo odprl Italiji trge in petrolejske vire v številnih azijskih deželah, pri čemer si je seveda nakopal veliko sovraštvo. Njegova smrt — treščil je s svojim letalom na tla —, še vedno ni pojasnjena... Ta ustanova je poleg vsega zgradila 900 km dolg petrolejski vod Srednje Evrope. Iz Genove, kamor ga pripeljejo z ladjami, teče surovi petrolej po tem vodu v čistilnice, ki so v Padski nižini v Paviji, druga v Švici, tretja pa je v Ingoldstatu v Nemčiji. Prva bo lahko očistila letno 5 milijonov ton petroleja, druga 2 milijona, tretja pa 2 milijona 500 tisoč ton. Vod gre preko Apeninov in na dveh krajih preko Alp v višini 2000 metrov.

„Cesta sonca“ bo kmalu povezovala Brenner s Sicilijo. Železniško omrežje bo v kratkem vse elektrificirano in povečano. Grade vedno nove ladje; nabavljajo najmodernejša potniška reakcijska letala. Avtomobile imajo sedaj že razmeroma skromni pokliki. Žal mnogo kupujejo z menicami. Neplačanih menic je vedno toliko, da predstavljajo že resno nevarnost za vse gospodarstvo. Z inflacijo se dvigajo cene. En kg telečjega mesa stane že 2200 lir. Enodnevni penzion srednje vrste 2500 do 3000 lir. Grozdje, ki je lani v tem času stalo 70 lir kg, stane letos 150 lir. Najemnina za dvosobno stanovanje 35.000 lir. Naravno, uslužbenci in delavstvo uveljavljajo povišanje plač, ki gredo od 50 tisoč navzgor. Tako nekateri žive v dokajšnji udobnosti, drugi pa v veliki revščini. Manjka nadzorstva nad cenami. Za isto blago ima vsak trgovec drugo ceno.

Gledano iz daljave, bi rekli, da večina živi v dokajšnjem blagostanju. Trgovine, zlasti veleblagovnice Upim, Standa, Cim, Rinascente, so vedno nabito polne. Je nerazumljivo odhod toliko denarja. Rim povsem izpreminja svoj obraz: že daleč v okolici rastejo ogromni stavbni bloki, ki silijo prav v osrčje mesta.

Ljudje so vajeni tujcev, zato nima nobenih težav. Kdor živi dalj časa tu, se počuti kar prijetno. Odkrili smo celo, da so komaj nekaj ur z avtomobilom od Rima, krasne gore z gozdovi, kjer je pozimi ogromno priložnosti za smučanje, poleti pa za sprehode. S tem in z jezeri, ki so okrog, si z nekaj fantazije lahko ustvarimo kosček našega slovenskega sveta.

(Konec)

Novice iz Slovenije

Na plenarnem zasedanju Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije so bili izvoljeni: za predsednika Vid. Tomšič, doted. predsednica ljudske skupščine SR Slovenije, v Soc. zvezi je na predsedniškem položaju zamenjala Miha Marinka; za podpredsednika dr. Jože Vilfan, za tajnika pa ing. Mitja Rode.

Razrešen je bil dosedanji predsednik Vrhovnega sodišča Slovenije Vlado Krivic. Na njegovo mesto je bil postavljen Lojze Piškur, dosed. glavni tajnik na univerzi; Vlado Krivic je bil določen za predsednika ustavnega sodišča Slovenije. Za sodnike tega sodišča s štiriletno mandatno dobo so pa bili določeni: Milan Apih, Jože Borštnar, dr. Miha Potočnik in Miro Svetina; za sodnike s osemletno funkcijsko dobo pa dr. Darjo Černež, Milko Goršič, Jože Pavličič in Pavel Zaucer.

V Ljubljani so po poročilih iz Trsta zaprl kanonika dr. Šimenca zaradi nagrobnega govora ob pogrebu jezuita Pateta.

Stiska za prostore v parlamentu. Ker imajo tako zvezna, kakor republiške skupščine po novi ustavi pet zborov (parlamentov), je v veliki sejni dvorani slovenskega parlamenta stiska za prostore, kadar zaseda vseh pet zborov istočasno. Kajti vsak zbor ima po 70 poslancev, republiški pa 120. Kadar zasedajo istočasno vsi zbori v veliko sejno dvorano primaknejo še nekaj novih prenosnih sedežev.

PORAVNAJTE NAROČNINO! SVOBODNE SLOVENIJE

SPORED ŽALNE AKADEMIJE za žrtve Turjaka in Grčaric

I.

Petje mladinskega zbora Gallus pod vodstvom dr. Julija Savelli.

Turjaškim junakom: recitacija (g. Maks Nose).

Slavnostni govor: g. Ivan Korošec.

„Iz ilovice“ — poje g. Vinko Klemenčič.

Simbolična vaja: dekleta iz Ramos Mejia s recitacijo g. F. Holozana.

Petje moškega okteta pod vodstvom g. Kucija Brasa.

Pesem: „Oče, mati...“: vsi udeleženci.

II.

Žalna sv. maša, med katero bodo peli združeni slovenski pevski zbori.

Vsi preostali borci s Turjaka, Grčaric, Zapotoka in Kureška, naj zasedejo v dvorani prva mesta. Zastopniki ustanov, domov in društev pa drugo in tretjo vrsto.

Vsi rojaki lepo vabljeni!

Umrli so. V Ljubljani: Pavla Zorman, Erna Jankovič roj. Rozman, učiteljica v p., Marija Kenda, upok., Marija Klauta roj. Fatur, Anton Fakin, ravnatelj meščanske šole v p., Antonija Brečelj roj. Renčič, Petrina Zigon, Maks Remžgar, upok., Franc Miklavčič, bančni prokurist v p., Klotilda Praprotnik, profesorica Glasbene matice v p., Leopold Baumgartner st. in Anton Maležič, mlinar in žagar iz Gorenje vasi pri Ribnici, Teja Golič v Zemunu, Silvo

SLOVENCIV ARGENTINI

BUENOS AIRES

Na Taboru v nedeljo, 8. septembra v Slomškovem domu v Ramos Mejia bo priložnost za plačilo naročnine in tudi za prednaročila ter predplačila za Zbornik-Koledar Svobodne Slovenije za leto 1964.

Mesečni sestanek SFZ

Slovenska fantovska zveza je imela v nedeljo, 1. septembra dopoldne svoj običajni mesečni sestanek. Rekordno število fantov se je zbralo iz vseh odsekov na predavanje, ki nam ga je pripravil g. dr. Lojze Berce o zdravstvenih problemih mladostnika. Jasno in preveč o približno desetine pa do okrog prosto nam je razložil telesni razvoj četrdesetega leta.

Pokazal nam je vse posebnosti in značilnosti te dobe iz medicinskega stališča; obdelal je glavne bolezni, ki jo ogrožajo ter razložil njih preprosto diagnozo, pravilno zdravljenje, posledice, ki jih lahko pustijo na človeku. Obravnaval je tudi prehrano, pijačo, kajenje itd., skratka vse, kar je lahko otrok neprilagodnemu telesnemu razvoju in leznim.

Za res zanimivo predavanje fantje g. predavatelja nagradili s ploskanjem, predsednik pa se jim v imenu vseh lepo zahvalil.

Po pogovoru o preteklih in prihodnjih tekmah in turnirjih v okviru naslednjih dni, je predsednik zaključil sestanek.

Osebnosti

Poroka. V soboto, 31. avgusta, sta se ob 7 zvečer poročila v Slovenski hiši v Buenos Airesu Franc Mehle in Franciska Martinčič. Poročne obredje je izvedel g. direktor Anton Orehar, za priči sta pa bila: nevestina sestra ga. Mimi Martinčič, ženin pa Alfonz Lenarčič. Novorojenecena želimo mnogo sreče.

MORON-CASTELAR

Odsek SFZ Morón je imel 24. avgusta 4. redni sestanek. Na njem je govoril g. župnik Tone Škulj o svojih doživljajih pri domobrančih. Z živo besedo je opisal hude borbe slovenskih fantov za slovenske narodne in verske tradicije ter njihovo veliko trpljenje pri vrnitvi s Koroškega.

Modrijan, jamski vodja v Postojni, Drago Rosina v Mariboru, Milan Jaklič, pravni svetnik na Vrhniki, Marija Zupančič, trafikantinja v p. v Dol. toplih, Ferdo Stonič pekovski mojster v Črnomlju, Jože Perc, uslužb. trgovskega podjetja v Celju, Rupert Jelovšek na Vrhniki, Anton Jernejčič v Gornjem Logatecu, Ignac Valter, upok. na Golniku, Pavel Likar v Domžalah, Anton Černigoj, strojnik hidroelektrarne Hubelj v Novi Gorici, Vekoslav Primec v Mariboru, Janez Ueman, pos. v Vavti vasi, Jernej Novak v Trebnjem, Luis Macerle, ameriški povratnik v Trbovljah, Terezija Krevelj roj. Videnič v Sevnici in Marija Flego v Celju.

Čepav je bilo v zadnjem času na Pristavi več domobranskih prireditev so fantje z zanimanjem sledili govornikovim izvajanjem. Po zanimivi debati in duhovni misli g. dr. Starca je tajnik odseka Matjaž Kunčič zaključil uspešni sestanek.

V soboto 14. septembra bo skupno s članicami SDO „kresni večer“. Na sporedu so zanimive točke. O kresnih večerih in njihovih običajih v Sloveniji bo govoril dr. Julij Savelli.

SAN MARTIN

Temeljni organizacije je bil naslov predavanja, ki ga je imel Rudolf Smeruš na skupnem sestanku odbornikov in odbornic SFZ in SDO v San Martinu. Razložil jim je pomen in bistvo organizacije, vrste organizacij in organizacijsko tehniko. Poudaril je, na kaj je treba zlasti paziti pri organizacijskem delu: jasen cilj, daljši delovni načrt, delitev dela, demokratično iskreno vodstvo, disciplina, pogoste seje vodstva in pogosti sestanki, kontrola dela, zdrava kritika. Mladji poslušalci so z zanimanjem poslušali govornikova izvajanja.

MUNRO

Ena izmed cerkva v Munro je posvečena sv. Rozi Limanski, zato je bilo tam preteklo nedeljo žegnanje in dopoldne slavnostna sv. maša, pri kateri je pel slovenski zbor Gollerjevo latinsko mašo; na orglah ga je spremljal g. prof. Geržinič. Zbor je prišel v goste na povabilo tukajšnjega župnika. Vsem rojakom, ki so se sv. maše udeležili, je bilo prijetno pri srcu, ko so poslušali ubrano petje sorojakov. Zbor je po številu majhen, saj ga sestavlja le 10 pevk in pevcev, a je zvočen in natančen v interpretaciji.

SAN JUSTO

Sobota, 31. avgusta ob 20

Na kravato rdeči podlagi je visela slika Balantiča, pod njo pa slovenska trobojnica s črnim pajčolanom. Pred to scenografijo so se vrstili: pevski zbor, govornik, dekliški zbor DZ in recitatorji, ki so nam z izvajanjem Balantiča, Prešerna, Bohinca privabili solze v oči. Zbrali smo se, da se poklonimo spomi-

nu naših junakov iz Turjaka in Grčaric, ki so po zloglasnem kočevskem procesu našli svoj zadnji dom v Mozlju, njihove duše pa so stopile pred vsemogočnega Stvarnika, ki jim je na svoji desnici pripravil pravičen prostor. Posebno pozornost je na proslavi vzbujal prvič objavljeni Sonetni venec, ki ga je napisal pokojni domobranski častnik Niko Šivic in ki v IV. sonetu takole poje:

Glas bolne grude udarja mi v uho,
in jaz nad njo razpenjam roke svoje,
da strgal bi trpljenja ji ovoje.
Preveč, preveč zavnala je v nebo

nasilni Smrti izročena kri —
za možem žena, brat za bratom joka...
Kje mati je, da detetu dá soka?!
vseh teh več ni. Od njih so le kosti,

lobanje bele in krvavi venci,
ki glasno govore: „To so mučenci.“
Še vedno rastejo grobovi,

v katerih naši vrli spe sinovi.
O, domovina, ti si mučenica!
Ulivajo se solze mi na lica...

Po vrstnem redu so nastopili: gđ. A. Jenko z Balantičev: Prošnja za besede; g. S. Bitenc z govorom, v katerem nam je pokazal tedanji položaj pred 20 leti ter zaključil z Očenašem; g. R. Bras z Bohinčevim: Materin blagoslov, dekliški zbor: Vsi so prihajali in V Gorenjsko oziram se; gđ. B. Maček s šilčevim Sonetnim vencem in g. Oven z imenovanimi recitatorji z odlomkom iz Prešernovega Krsta pri Savici in Balantičev: Nekeč bo lepo. Scenarijo sta izvrstno pripravila gg. Oblak in Lipušček. Proslavo je zaključil pevski zbor pod vodstvom g. Štefana Drenška s štirimi pesmicami. Prireditelj je izvedel odbor Našega doma ter se z njo vključil v verigo proslav krajevnih organizacij, ki se bodo združile v spominski proslavi vseh Slovencev v slovenski dvorani 15. t. m.

Š A H

V soboto, 24. avgusta sta se v Slomškovem domu pomerili v povratni tekmi domače moštvo in moštvo Našega doma. Moštvi sta se predstavili v običajni postavi in je ob tej priliki ponovno zmagovalo moštvo Našega doma z rezultatom 5 1/2 : 1/2. V soboto, 31., pa sta se v San Martinu srečali moštvi Slov. doma v San Martinu in Slomškovega doma prav tako v povratni tekmi; zmagovalo je moštvo Slov. doma s 6 : 0.

Zadnja tekma troboja med Slov. domom iz San Martina in Našim domom in Slomškovim domom se bo vršila v soboto, 7. septembra v San Justu, kjer se bosta pomerili domače moštvo in Slov. dom iz San Martina za prvo mesto.

II. mlad. športni dnevi

Kot znano so se na Mladinskem dnevu v San Justu pričeli II. mladinski športni dnevi, ki jih organizira Slovenska fantovska zveza in sodelujejo naslednji odseki: San Justo, Morón, Lanús, San Martin in Ramos Mejia. Na Mladinskem dnevu v San Justu so se odigrale prve tekme v odbojki. Prejšnjo soboto pa se je odigralo prvo kolo v

Vsak teden ena

PRIJATLJI, ZDAJ VESEL
BODIMO...

Prijatljji, zdaj veseli bodimo,
težave, skrbi pozabimo;
najlepši je dan
za dolensko stran,
čast Bogu za to recimo.

Le bodite Gorenjci v snežninah,
v svojih gorah in pečinah,
žalostno je vse,
kamor ozrem se
po vaših gorah in pečinah.

Vse drugač Dolenjcem sonce sije,
kolkokrat on brez skrbi zavpije:
Ljubi bratec naš,
vzemi v roke glaz,
in pij na zdravje tovaršije.

Tukaj se životi redi in pase,
kjer nam vinska trta rase;
sladek je njen sad,
vsak ga uživa rad,
in gre tebi in meni v lase.

Le primi bratec, kupico v ročico
in trdi z nami dolensko pravico!
Čisto ga izpij,
pa naprej nali,
saj imaš modro glavico.

Šahu in namiznem tenisu. Tako je odsek SFZ Ramos Mejia gostoval v Lanusu in se pomeril s tamkajšnjim odsekom. Rezultati: Šah: Ramos Mejia A : Lanús A 1 1/2 : 1/2; B : 1 : 3. Namizni tenis: Ramos Mejia A : Lanús A 3 : 1; B : 2 : 2. V San Martinu pa so gostovali fantje iz Moróna; rezultati: Šah: San Martin : Morón 3 : 1; namizni tenis: San Martin : Morón 4 : 0.

Prihodnjo soboto, 7. septembra ob 19 se pomerijo v šahu in namiznem tenisu: San Martin s San Justom v Našem domu, in Lanús z Moronom na Pristavi. Prijatelji športa vabljeni!

OBVESTILA

IX. kulturni večer SKA bo v soboto, 7. septembra, ob 19 pri Bullrichu, Sarandí 41, Capital. Predaval bo g. R. Jurčec o graditeljih sodobne Evrope (Talleyrand, Metternich, Bismarck).

Na Taboru v Slomškovem domu, ki bo 8. septembra, se bomo še posebej spomnili koroških Slovencev. Ob 10.30 pozdravi in otvoritev knjižne razstave; ob 11 sv. maša. Ob 15.30 dopoldne nadaljevanje sporeda. Vmes vesele koroške pesni. Po kulturnem programu družabna zabava ob prigrizku in dobri kapljici. Ne zamudite! Pridite!

Družabna pravda sporoča, da sta se na njen poziv brezposelnim Slovincem javila dva rojaka, ki iščeta delo. Prvi je mlad izučen železostugar (tornero), drugi je starejši mizar, vajen vsega mizarskega dela, pa je pripravljen sprejeti tudi kako drugo delo. Kdor bi potreboval takih delavcev ali bi vedel za kako prosto mesto za omenjena rojaka, naj to takoj sporoči odbornikom Družabne pravde (tel. g. J. šest 21-3292).

Slovenski srednješolski tečaj v treh oddelkih bo v soboto, 7. sept. ob 15.30. Kupite srečke za nagradno žrebanje v prid kulturnemu skladu Slomškovega doma!

Gallusov jubilejni koncert

Slovenski pevski zbor Gallus v Buenos Airesu je v nedeljo 1. septembra t. l. proslavljaj 15-letnico svojega obstoja in delovanja. Nastal je v letu 1948 kot nadaljevanje Slovenskega emigrantskega pevskega zbora, ki je deloval v največjem slovenskem begunskem taborišču v Italiji v Serviglianu in Senigalliji ter je med drugim pod vodstvom tedanjega pevovodje Andreja Pogarčarja dosegel višek s svojim rimskim koncertom, ko je pel pred samim papežem Pijem XII.

Po ustanovitvi je bil Gallus dokaj časa edini pevski zbor slovenskih demokratičnih naseljencev v Argentini. Pozneje je dobil več tovarišev. Tako na področju Vel. Bs. Airesa pevske zборе v Ramos Mejiji, San Justu, Slovenski vasi, San Martinu, v Mendozii pa tamošnjega, toda med vsemi je obdržal prvo in vodilno mesto ter je v vseh letih nastopal pred slovensko in inozemsko publiko kot reprezentativni pevski zbor slovenske politične emigracije.

Petnajstletnico svojega delovanja je pevski zbor Gallus proslavil s koncertom v nedeljo 1. septembra v dvorani Slovenske hiše na Ramón Falcón ter je bil čisti dobiček koncertne prireditve namenjen kot prispevek pevskega zbora Gallus za ureditev dvorane.

Za svoj jubilej je Gallus izdal spominsko brošuro, ki so jo vsi udeleženci dobili skupno z vstopnico. Uvodno besedo je zanj napisal dr. Tine Debeljak. Delo in pomen zbora je označil z naslednjimi besedami: „Petnajst let že poje Gallus med nami. Nam in ljudem, sredi katerih nam je živeti. Vedno je bil pojoče srce naše skupnosti, njen najsilnejši ubrani glas. Pel nam je v cerkvah, pri procesijah, na romanjih, pa pri sled-

njih slavnostnih prilikah narodnih praznikov, škofovih sprejemov, pa ob spominskih žalnih heroikah. Gallus je bil naš edinstveni skupinski izraz. Naše domače blago, pa tudi — izvozno. Prijazan od domačinov, klican na njihove slovesnosti, v radio in na javne ulične koncerte, pa celo pred samega predsednika države... To je bil višek njegovega vzpona v prvem desetletju.“

V članku „Zborovo delo od ustanovitve do danes“ so prikazani vsi dosedanji Gallusovi koncertni nastopi. Samostojnih koncertov in drugih pevskih prireditev je bilo 51, pri prireditvah slovenskih izseljenskih organizacij in ustanov je zbor v tem času pel 27 krat, na prireditvah drugih izseljenskih skupin je sodeloval 12 krat, radijskih in televizijskih pevskih oddaj je pa imel zbor v tem času 22. Poleg tega je zbor pel prva leta redno pri slovenskih mašah, v raznih argentinskih župnijah ter pri številnih spominskih proslavah. Leta 1957 se je udeležil tekmovanja pevskih zborov v organizaciji Collegium Musicum. V lastni režiji je izdal 3 plošče, za Jadran S.R.L. pa je pripravil 4 plošče.

V spominski brošuri so dalje navedeni vsi avtorji, katerih pesmi je Gallus pel v minulih 15 letih, dalje poimenovali v 12 basov. Razveseljiva ugotovitev je, da smo med člani pevskega zbora opazili več novih mladih pevcev in pevk. V knjižici je nadalje objavljena slika celotnega pevskega zbora ob 15. jubileju, zatem pa sestavek „Nekaj obletnic iz naše glasbene zgodovine“, ki ga zaključuje slika „pevskih veteranov“ pri zboru t. j. gđ. Roze Golobove, gđ.

Anice Rode-ove, gđ. Vide Bedenčičeve ter Ivana Rodeta in Jožeta Vombergarja, ki pri zboru pojejo neprestano že polnih 15 let, ter dirigenta dr. Julija Savelli.

Med koncertom je bil v dvorani spredež na desni strani v kotu postavljen kip Jakoba Gallusa, pod njim pa zelene palmove vejice, na zadnji kulinski steni na odru je pa Miha Gaser, sed. predsednik zbora, učinkovito nakazal slovensko vas s planinskimi ozadjem.

Ko so po polurni zamudi ob 17 začeli prihajati pevci in pevke v narodnih nošah na oder, jih je občinstvo, ki je v dvorani in na galeriji zasedlo vse razpoložljive sedeže, sprejelo in pozdravilo z navdušenim ploskanjem.

Mešani Gallusov zbor je zapel najprej zborovo pozdravno pesem, nato pa je izvajal naslednji spored: Matija Tome — Tri kaplje Jezusove; Anton Foerster — Naše gore, Zorko Prelovec — Pomlad, Anton Lajovic — Napitnica, Emil Adamčič — Kresovale tri devotke in Jakob Petelin-Gallus — Ascendit Deus.

Ko je mešani zbor odpel navedene pesmi, so se mu na odru pridružili še člani Mladinskega Gallusovega zbora. Zapel so najprej sami tri Adamčičeve pesmi in sicer Zabučale gore, Gor čez izaro in Po vodi plava ter Cirila Preglja — Kaj sem prislužil; skupno z mešanim zborom pa nato še Vasilija Mirka — So še rožice.

S tem je bil prvi del koncerta zaključen. Navzoče občinstvo je Gallusove pevce nagradilo z močnim ploskanjem in odobravanjem po vsaki odpeti pesmi. Na oder je prišel tudi Mozetičev Marko ter je dirigent dr. Savelli izročil velik šopek nageljnov, razporejenih v obliki slovenske narodne zastave z zatimski pšeničnimi klasi ter z belozelenimi trakom, t. j. barvami zastave

slovenske prestolnice Ljubljane. Ob splošnem odobravanju mu je dejal, da ta šopek poklanjajo zboru „hvaležni svobodni Ljubljančani za 15 let ubranega petja“. V imenu predstavnika društva slovenskih izseljencev v Argentini je spregovoril pozdravne besede predsednik društva Zedinjena Slovenija g. prof. Lojze Horvat. Pevskemu zboru se je toplo zahvalil za njegovo petnajstletno pevsko delo med slovensko emigracijo in za gojitev slovenske pevske kulture med nami. Naprošal ga je, naj bi v slovenski skupnosti še naprej budil ljubezen do slovenske pesmi in jo ohranjal živo v vsej njeni lepoti med nami. Več šopkov so zatem dobili še tako dirigent, kakor tudi posamezni pevci in pevke.

Po odmoru se je koncert nadaljeval. Najprej je nastopil moški zbor Gallusa. Zapel je dve pesmi Franceta Marolta — Tam za vaškim gričem in Rada Simonitija Lastovkam. Zaključni del koncerta je bil zopet namenjen zborovemu mešanemu zboru. Za ta del je bil določen naslednji spored: Karol Boštjančič — Zagorski zvonovi, Slavko Mihelič — Roža na vrtu zelenem cvete, Milko Škoberne — Furmanska, Mirko Renner — Venček narodnih: Naša zemlja, Emil Adamčič — Ne maram za te in Ludovik Puš — Venček dolenskih napitnic.

Tudi te pesmi je občinstvo sprejelo z navdušenim odobravanjem, zlasti Rennerjev Venček narodnih ter Pušev Venček dolenskih napitnic. Odobravanje občinstva je bilo tolikšno, da je zbor moral še dve pesmi dodati. Ponovil je eno kritico iz Adamčičeve Ne maram za te in za zaključek še svojo pozdravno pesem.

Kot solisti so pri nedeljskem jubilejnem koncertu sodelovali gđ. Roza

Golobova (alt), ga. Marija Marinčkova (sopran), gđ. dr. Marija Prijatelj (sopran), gđ. Anica Rode (sopran) ga. Vera Šušteršič (sopran) ter Jože Malovrh (bariton), Lado Lenarčič (bariton) in Ivan Rode (tenor).

Vse pesmi je zbor pel pod vodstvom dirigenta dr. Julija Savelli.

Tako smo v nedeljo prisostvovali Gallusovemu jubilejnemu pevskemu slavlju. Petnajst let obstoja pevskega zbora je lep jubilej. Bil je lep že v normalnih razmerah v domovini. V izseljenstvu je še lepši in pomembnejši, ker je z njegovim obstojem in razvojem združeno in povezano požrtvovalno in nesebično delo pevcev in pevk ter vseh tistih, ki so zboru na kakršen koli način omogočili, da je vso to dobo lahko brez prestanka gojil slovensko pesem. Ta pa je največje in najlepše bogastvo, ki smo ga prinesli s seboj v veliki svet. Saj je najčistejši, najlepši in najplemenitejši izraz vsega, kar sploh premore slovenska narodna duša, slovensko narodno srce. Zato pa je slovenska pesem tudi lahko najmočnejša vez, ki družijo posameznike in skupnost, saj je pesem tista, ki človeka dviga in plemeniti. Zato je pravi pevec vedno tudi dober človek in pevska tovaršija je najlepša tovaršija. Saj je „lep božji dar čedno petje“ in „kjer ljudje lepo pojo, tamkaj je dobro biti“, kakor je ugotovil naš veliki cerkveni knez, narodni buditelj in pevec Slomšek.

Zato mislimo, da govorimo iz srca vseh slovenskih izseljencev, če čestitkam pevskemu zboru Gallusu k njegovemu petnajstletnemu pevskemu jubileju, pridružimo željo, naj bi zbor obstajal še naprej, se vedno bolj razvijal in spopolnjeval ter med nami postal tista močna vez, ki nas družijo in plemeniti. — Jj

OBVESTILA

Odbor Slov. doma v San Martinu obvešča vse rojake v sanmartinskem okolišču, da jih bodo v naslednjih dneh obiskali poverjeniki in prosili za dobitke za tombolo. Vsak naj daruje po svojih močeh in s tem pomaga k izpopolnitvi doma.

Razstava slovenske knjige: Na nedeljskem taboru v Ramos Mejia bodo razstavljena v Argentini izšla knjižna dela. Poleg bo omogočen tudi nakup posameznih izdanj. Razstava bo odprta ob vsakem vremenu, taborno slavlje pa se v slučaju slabega vremena prenese na poznejši datum, ki bo pravočasno objavljen.

Žalna spominska proslava za žrtve Turjaka in Grčaric naj bo izraz najgloblje hvalečnosti živih in svobodnih Slovencev tistim junakom, ki so v najtežjih okoliščinah branili naše svetlinje, našo svobodo in naše domove. Zato naj ne bo Slovenca ali Slovenke, ki bi dne 15. septembra ne sodeloval pri spominskih proslavah. Vsaka družina naj bo zastopana vsaj z enim članom, ako ne morejo priti vsi na proslavo. Vse prosimo, da pridejo točno na akademijo. Opustimo ploskanje. Udeležimo se — če je le mogoče — prav vsi tudi sv. maše zadušnice.

Pred akademijo se bodo pri vходу v dvorano delili lični programi (delo arh. Eileta). Vstopnine ni; pobirali pa se bodo prostovoljni prispevki za kritje znatnih stroškov v zvezi s to proslavo.

„Izročila“ poudarjajo individualnost naroda. So narodi z enakim jezikom, a jih razlikujeta njihova zgodovina in tradicija. Zavedajoč se tega dejstva, mladinske organizacije pripravljajo za soboto, 19. oktobra, svojo prireditev pod geslom: „Mladina ohranja izročila“.

Romanja Družabne pravde letos ne bo. Odbor se je začel že zgodaj zanimali, da bi dobil kako prosto nedeljo in je prvotno določeni datum za romanje že dvakrat spremenil. Klub temu mu ni uspelo najti nedelje, na katero ne bi bila napovedana kakšna večja prireditev. In da ne bo jeze in zamere, odpoveduje

Družabna pravda svoje tradicionalno romanje.

Sestanek SDO Ramos Mejia bo v nedeljo, 15. septembra ob 10,15 v Domu.

Duhovne vaje za izobražence bodo v petek, soboto in nedeljo, 20., 21. in 22. septembra v Domu duhovnih vaj, ulica Barcena 1535, Capital. Pričetek v petek ob 19.

Za sanmartinsko tombolo so že na prodaj tablice. Dobe se pri vseh odbor-nikih Slov. doma v San Martinu ter pri poverjenikih in poverjenicah odbora za prireditev tombole. Na razpolago so tudi v ostalih slovenskih domovih. Glavni dobitki bo letos moderen televizijski aparat. Ostali dobitki pa bodo: radijski kombinado RCA Victor, plinska peč z garafo (Arthur Martin), radijski aparat Serra, moško kolo, žensko kolo, jedilni pribor in posodje za jedilnico in še številni drugi dobitki.

SKAD vabi vse člane in prijatelje na predavanje č. g. dr. B. Rozmana o Balantičevem iskanju vrednot, ki bo v soboto, 14. sept. ob 18 v Slov. hiši.

Krožek SDO in odsek SFZ Morón pripravljata v soboto, 14. sept. zvečer „Pomladanski kres“. G. dr. Savelli bo govoril o kresnih običajih v Sloveniji.

Vsakoletna proslava slovenskih šolskih otrok na čast škofu Slomšku bo v nedeljo, 22. septembra, popoldne v Slovenski dvorani.

22. SEPTEMBRA 1963

vsi v Lanús!

MLADINSKA
PRIREDITEV

Vabita odseka SDO in SFZ

ŽALNA SPOMINSKA PROSLAVA ZA

ŽRTVE TURJAKA IN GRČARIC

bo v nedeljo, 15. septembra

DOPOLDNE ob 10,30: bo ob navzočnosti zastopnikov vseh slovenskih domov in društev polaganje venca v stolnici na grob generala San Martina, Osvoboditelja Argentine.

POPOLDNE ob 17: bo ŽALNA AKADEMIJA v dvorani Slovenske hiše.

PO AKADEMIJI bo sv. maša zadušnica za vse pokojne junake iz Turjaka in Grčaric v dvorani Slovenske hiše.

8. SEPTEMBRA 1963

● Ob 10,30: pozdravi

● Otvoritev razstave

● Sv. maša

● Kosilo

● Petje koroških zborov

● Ob 15,30: Mladi „Gallus“ poje

● Naš tabor - govor

● Šola Antona M. Slomška — nastop

● Rajanje — telovadba

● Pod oknom

● Veseli ples

● Koroške slike

● Nagradno žrebanje

● Zabava

● Sodeluje „Donau Melody“

Ne zamudite!

Pridite!

T
A
B
O
R

IVAN PREGELJ:

Otroci sonca

Napol oblečena se je vrgla v mehki stol ob postelji. Luč na mizi ji je oblikovala izpod roznatega zakrivala vse telo. Samo obraz je ležal v somraku bravnega slepila. Deklica je trudno mislila samo vase. Oči je imela uprte v krzno pod nogami, misli so ji neurejeno vstajale iz nejasnega občutja, ki ni bilo ne dolgaas ne bolelost, samo nekaka neprijetna nemoč: bolezen krvi, ki trpi pod nizkim tlakom slabega vremena, bolezen duše, ki je željna razmaha, veselja, vriska v sončni poldan. Mehko vonjiva toplota je lila od peči, katero so ji zakurili pod večer, na okna so bile deževne kaplje, zamolklo je šumelo nekje zunaj ob žlebu, uspavajoče, venomer kakor tihi ritem švarevalderice na steni. Slavica je, kakor telesno tonila vse globlje v čudno nemoč, sladkost prečudne teže. Saj niso bile misli, kar je bilo v njej. Vstajalo je, valovalo in zopet legalo na dno. Na prsih je tiščalo, a ni bilo neprijetno, spreletalo je telo, da je streslo hladno in je zopet objelo soparno. Preden se je bila odpravila spat, se je bila skopkala. Kopal je je ležala v krvi in koži, vonjivost mehke, zdrave in čiste sle je tlela v krvi, kakor sok v drevju, ki se pomladi razvija v cvet in list. Še nikoli ni občutila Slavica v to-

liko meri svojega telesa, svojega zdravja, kot ta večer, ko jo je bilo zagnilo, kakor da je vino pila. Njena čista duša je vstajala proti klicu krvi in je nemočna padala v sladko brezmoč, razum in volja sta se lovila za vtisom in mislijo, ki bi razgibala živčevje in ohlapnost mišičevja. Žalost je hotela vstati proti domišljiji, ki je hotela slikati in pripovedovati o slasteh brez meja in ni znala, ker je rastle iz vrta, kamor še ni bila dahnila najmanjša senca pohotnosti. Samo mehki, sanjavi poeziji dekliških albumov podobna se ji je bila oblikovala duša v prizore ljubezni, ki so ji bili živi, kakor na dlani: on ji je govoril s tiho tožljivo besedo o cvetju in lepoti in ji božal roko. Čutila je živo prste, ki so prosili, ali emejo seči do komolca. Od nekod so dehteale rože, ki jih ni poznala, luč je sijala. Ni bilo sonca, niso bile zvezde, ni bil mesec. Tolika tišina je bila vseokoli. Oči se niso upale, da bi videle, kdo je, ki ji govori in prosi s prsti ljubečimi. Čudno se ji je zgenilo v sreč, kakor strah, ki vstane nenadoma: Ali je ali ni? Tako živo se je bila včustvovala v vzdusje svoje nedolžne in naravne sanje, da je resnično pogledala kvišku in se zavedela. Slika njenega sladkega obraza, in

rahlo oblečenega telesa ji je pogledala iz zrcala nasproti, da se je vzdramila. Z bolnim vzdihom je vzrastla iz stola in si šla z obema rokama po igle v laseh. Sladko so se ji razsuli svetli prameni čez senca in vrat na opojno polt golih pleč. Z glavo, nagnjeno na desno stran, jih je ohlapno lovila v tri pramena, do jih zveže za spanje. Ko se je tako opletala, si je gledala oči v zrcalu in je z bridko mislijo ponovila: „Malo poznajo moški naše oči.“ Val deževnih kapelj je sunil v vetru glasneje v okna. Od nekod je potegnili hladno. Otroška neprijetnost večerne samote je objela deklico. Tih in hiter pogled se ji je utrlil k sliki Bogorodice na steni... Nekaj pozneje je bila v blazinah in je šepetala v polsnu besede svoje otroške večerne molitve: „Angelček varuh, ti mene varuj, kakor si me varoval ta dan, še to noč...“ Potem je vse ugasnilo in le deževne kaplje so v sunku vetrov plale v okna, v strešnem žlebu je žuborelo, kakor bi venomer pelo z besedo učitelja Sivca: „Lahko noč, Gloriosa, Gloriosa!“... Sredi noči se je deklica zdramila in planila z golimi pleči izpod odeje in iskala s plahim vzklikom po sobi. Medel svit večne lučee pod sliko Bogorodice je polnil sobo in pomiril deklico, da je pol bedec, pol dremaje podprla glavo in se zagledala v sliko. Bridkost,

ki so jo bile rodile deklici sanje, je vstala živo v njeno spoznanje; zaprosila je vdano, proseče: „Mati sveta, ne daj tako. Čuvaj moje dušo, čuvaj moje telo. Ti veš, da nočem grdega, da ga sovražim. Mati, čuvaj!“ Tiho, blagoslovljaje so ležale svete oči na njeni boilesti. Ura na steni je zapela štirikrat. Slavica je zopet legla. Dremajoč je hotela pozabiti, kakor ji je bilo vstalo v sanjah, in ni mogla. S krčevito boljo je začela peti uspavanko, ki jo je znala iz knjig in je doslej ni pela še nikoli: „Eden, dva, kaj velja, tri štiri, motoviri...“ Norčave besede so ji udušile misel in živce. V prvem svitu jutra je zaspa... Planila je iz spanja in je videla, da je ura deset. Vrgla se je v obleko, ki ji je v sladkem neredu ležala na krznu po tleh. Z boso nogo je zadela v nekaj trdega in se sklonila, da bi pobrala. Bil je samokres, ki ga je bila vzela Pozniku. Oblekla se je naglo in si počesala lase. Stopila je k oknu in videla, da je jutro deževno. Sive mlakuže so ležale vseprek trga, razori na vrtu so tonili v temorjavih mlakah. Votlo je bobnelo izza vogala pod hišo. V misel se je oglasila melodija pesmi, ki jo je pel Albin: „Est ist spät, es ist schon kalt...“

Tako ji je bilo uporno ves čas, dokler ni stopila v kuhinjo, kjer ji je deklica Meta postregla z belo kavo in kruhom, ki ga je bila pravkar zajela iz peči. Ko je pozajtrkovala, se je vrnila še enkrat v spalnico. Mimogrede se je pogledala v zrcalu in se spomnila večera in noči. „Zoprno,“ je zamrmrala. Potem pa si je zopet poiskala oči v zrcalu in menila bridko: „France pač, France pozna oči.“ In zahotelo se ji je, da bi ga videla in je stekla po stopnicah v vežo in na trg. Privzdignila je krila, preskočila nekaj mlakuž in zasopla prišla v Poznikovo kuhinjo. Ne da bi potrkala, je odprla iz prazne kuhinje v sprejemno sobo svojega svaka. Obstala je kakor prikovana na vratih. Za malo okroglo mizo sta sedela France in — Rosandić... In zdaj sta šla z Jurajem isto pot kot nekaj prej s Francetom mimo znamenja svete Lucije, patrone za oči zdrave in jasne, mimo kraja, kjer je bil France utrgal od cvetu trdne vere. Še je bilo cvetja tam, a bilo je kakor utepeno v tla, od močnih nalivov umazano in uvelo v mokri zemlji, ki se je bila razlila od krtn. Čudna bridkost je stisnila Slavici srce. Dvomi, ki so se bili od jutra do te pozno popoldanske ure v njej nekako poglobili, so vstali znova.

SLOVENIA LIRBE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Iamón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69-9503
Argentina

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3324
Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 770.902

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1963: za Argentino \$ 650.—; za Severno Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za pošiljanje z letalsko pošto 12 dolarjev.

alleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7213

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl Cascante

Escribano Público

Pta. baja, ofic. 2.

Cangallo 1642

T. E. 35-8827 Buenos Aires

Dr. José Lozar

ABOGADO

Tucumán 1438

planta baja ofic. 2

de 8 a 10 y de 17 a 19

T. E. 46-5458

Sporočamo žalostno novico, da je preminul od kapi zadet med zlatomašniško pridigo v Trnjem naš dobri brat in stric.

msgr. Janez Kalan

župnik na Knežaku, dekan Trnovski in častni kanonik.

Luč sveta je zagledal dne 24. junija 1894 na Suhi pri Škofji I., zadnje zemsko bivališče je pa dobil na pokopališču v Knežaku. Vsem, ki so ga poznali, ga priporočamo v molitev!

Žalujoči bratje in sestre z družinami

-Argentina, Suha, Ljubljana, Sevnica

Vsem prijateljem in znancem sporočamo žalostno novico, da je dne 28. avgusta 1963 umrl na svojem domu v San Justu naš dobri oče, gospod

Jakob Dolenc

K zadnjemu počitku smo ga položili v sredo, 29. avgusta 1963 ob pol 5 popoldne na pokopališče Villegas v San Justu.

Ob bridkem življenjskem udarcu se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam ob izgubi dragega očeta na kakršen koli način pomagali. Zlasti smo dolžni zahvalo Mačkovi mami za vso potrebo bolniku v njegovi bolezni, zatem Krajnikov družini, Jožetu Levstiku, Kosančičevim, Žgajnarju in Švigelnjovim, ki so nam bili ob očetovi smrti ob strani, lepo zanj uredili mrtvaški oder in vse pripravili ter uredili za njegov pogreb. Posebno zahvalo izrekamo g. Janezu Kalanu za vodstvo pogreba in g. Janku Merniku za asistenco pri pogrebu.

Prav tako se hvaležno spominjamo vseh številnih rojakov, ki so prihajali kropit našega mrtvega očeta na mrtvaškem odru in ga tudi v tako lepem številu spremili na njegovi zadnji zemski poti.

Zahvalo izrekamo tudi Zedinjeni Sloveniji za izplačano posmrtnino.

Vsem iskreni Bog plačaj!

Žalujoči otroci:

V Argentini: sin Vencelj, v Minnesotti ZDA, hči Julka por. Samsa in v Škofji Loki hči Kristina por. Demšar